

Brüsszel, 2020.4.6.
COM(2020) 134 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**a tagállamok és harmadik országok közötti kétoldalú beruházási megállapodások
tekintetében átmeneti rendelkezések megállapításáról szóló 1219/2012/EU európai
parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazásáról**

1. Bevezetés

A Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépése óta az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a közvetlen külföldi befektetések terén. Ezen időpontot megelőzően a tagállamok több évtizeden keresztül jelentős számú, a közvetlen külföldi befektetésekre vonatkozó beruházásvédelmi rendelkezéseket tartalmazó kétoldalú beruházási megállapodást tárgyaltak és kötöttek meg harmadik országokkal. Bár ezek a megállapodások a nemzetközi közjog értelmében továbbra is érvényben maradtak, kívánatos volt az uniós joggal és szakpolitikával való kapcsolatuk egyértelművé tétele, valamint a jogbiztonság megteremtése. Helyénvalónak tűnt az ilyen megállapodások hatályban tartása mindaddig, amíg azokat fokozatosan fel nem váltják az Unió beruházási megállapodásai. Meg kellett határozni azokat a vonatkozó eljárásokat és feltételeket is, amelyek mellett a tagállamok felhatalmazást kaphatnak arra, hogy harmadik országokkal új megállapodásokat kössenek vagy meglévőket módosítsanak.

Mindezek alapján az Európai Parlament és a Tanács elfogadta a tagállamok és harmadik országok közötti kétoldalú beruházási megállapodások tekintetében átmeneti rendelkezések megállapításáról szóló 1219/2012/EU rendeletet¹. A rendelet 2013. január 9-én lépett hatályba.

A rendelet 15. cikkében előírtaknak megfelelően ez az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak benyújtott bizottsági jelentés ismerteti a rendeletet, valamint annak végrehajtását a 2013. január 9. és 2019. december 31. közötti időszakban. A jelentés a 15. cikknek megfelelően áttekintést nyújt a tagállamoktól kapott értesítésekről és a Bizottság által megadott felhatalmazásokról is. A 15. cikk (2) bekezdése értelmében a jelentés azzal a kérdéssel is foglalkozik, hogy szükség van-e a rendelet III. fejezetében meghatározott felhatalmazási mechanizmus további alkalmazására.

Az uniós kereskedelem- és beruházáspolitikai magas szintű átláthatóságának biztosítására irányuló kötelezettségvállalásával összhangban a Bizottság 2020. február 18-án bejelentette azon szándékát, hogy a továbbiakban a kétoldalú beruházási megállapodásokra vonatkozóan a tagállamok számára megadott felhatalmazásokról szóló valamennyi bizottsági végrehajtási határozatot közzéteszi. A határozatokat a Kereskedelmi Főigazgatóság honlapján teszik közzé. A Bizottság jelentések útján már ezt megelőzően is rendszeresen tájékoztatta az Európai Parlamentet és a Tanácsot a tagállamoknak megadott felhatalmazásokról.

2. A rendelet ismertetése

„Átörökített” megállapodások

A rendelet egyértelművé teszi a tagállamok által a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése vagy az EU-hoz való csatlakozásuk *előtt* aláírt kétoldalú beruházási megállapodások jogi státuszát azáltal, hogy mechanizmust (lásd a II. fejezet 2–6. cikkét) határoz meg a tagállamok számára valamennyi olyan megállapodás bejelentésére, amelyet hatályban kívánnak tartani (vagy amelyek hatályba léptetéséhez felhatalmazást kérnek). Erre a folyamatra „jogosításként” is hivatkoznak. A rendelet hivatkozik a kétoldalú beruházási megállapodások uniós szintű megállapodásokkal való fokozatos felváltásának folyamatára, továbbá rendelkezik arról, hogy a kétoldalú megállapodások hatályban maradhatnak mindaddig, amíg hatályba nem lép egy megállapodás az Unió és ugyanazon harmadik ország között.

¹ HL L 351., 2012.12.20., 40. o.

Az új megállapodások tárgyalására, aláírására és megkötésére vonatkozó felhatalmazás feltételei

A 7–11. cikk meghatározza azokat az eljárásokat és feltételeket, amelyek mellett a tagállamok felhatalmazást kaphatnak arra, hogy egy meglévő kétoldalú beruházási szerződés módosításáról vagy új megállapodás megkötéséről tárgyalásokat kezdjenek egy harmadik országgal, valamint hogy ilyen megállapodást írjanak alá és kössenek meg. A 12. cikk meghatározza azokat a szabályokat, amelyek lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése *után* és a rendelet hatálybalépése *előtt* (azaz 2009. december 1. és 2013. január 9. között) aláírt kétoldalú beruházási megállapodásokat megkössék vagy hatályban tartsák.

A felhatalmazás nem adható meg, ha ugyanazzal a harmadik országgal már folyamatban van uniós szintű beruházási megállapodásra irányuló tárgyalás, vagy ha a Bizottság ajánlást nyújtott be (vagy úgy döntött, hogy benyújtja) a tárgyalások megkezdésére vonatkozóan. A Bizottság az alábbi feltételek mellett hatalmazhat fel egy tagállamot arra, hogy tárgyalásokat kezdjen egy harmadik országgal: a megállapodás összeegyeztethető az uniós joggal, valamint az Unió és a tagállamok közötti hatáskörmegosztással; a megállapodás összhangban van az Unió külső tevékenységére vonatkozó elvekkel és célkitűzésekkel, és nem jelent komoly akadályt az előtt, hogy az Unió harmadik országokkal kétoldalú beruházási megállapodásokról tárgyaljon vagy ilyen megállapodásokat kössön.

A Bizottság a felhatalmazó határozatait a tanácsadó-bizottsági eljárásnak megfelelően hozza meg. Mind a tárgyalások megkezdéséhez (a 9. cikk szerinti eljárás), mind a kétoldalú beruházási megállapodások tagállamok általi aláírásához és megkötéséhez (a 11. cikk szerinti eljárás) bizottsági végrehajtási határozatokra van szükség.

A tagállamok magatartása a kétoldalú beruházási megállapodások alapján

A rendelet 13. cikke meghatározza a Bizottság és a tagállamok közötti együttműködés szabályait a kétoldalú beruházási megállapodások működésével kapcsolatban, a vitarendezési mechanizmusait is beleértve. A tagállamok kötelesek tájékoztatni a Bizottságot és együttműködni vele, ha a rendelet hatálya alá tartozó kétoldalú beruházási megállapodás alapján valamely beruházótól vagy harmadik országtól konzultációra irányuló kérelmet vagy követelésről szóló értesítést kapnak, vagy ha a tagállamok vitarendezési eljárást kívánnak indítani egy harmadik országgal szemben.

3. A rendelet végrehajtása

3.1. *A Lisszaboni Szerződést megelőzően aláírt, „átörökített” megállapodások*

A rendelet hatálybalépését követően a tagállamok 1360, a Lisszaboni Szerződést megelőzően aláírt kétoldalú beruházási megállapodást jelentettek be, amelyeket fenn kívántak tartani vagy hatályba kívántak léptetni. Az átörökített kétoldalú beruházási megállapodások listáját 2013.

május 8-án tették közzé a *Hivatalos Lapban*.² Ezt a listát rendszeres közzétételek útján frissítik³.

Ez a lista azt mutatja, hogy a tagállamok több évtizede kötnek kétoldalú beruházási megállapodásokat. A listából az is kitűnik, hogy az egyes tagállamok által kötött megállapodások száma jelentősen eltér: 2013-ban a legtöbb megkötött megállapodással Németország (123), Olaszország (113), Franciaország (93), az Egyesült Királyság (93), Hollandia (86), Belgium és Luxemburg (81), valamint Spanyolország (63) rendelkezett.

Hasonlóképpen, a megállapodások földrajzi eloszlása is eltérő, és nem állapítható meg általános minta. Több tagállam jelentős tőkeexportőrnek számít, ezért az 1960-as évek óta a világ számos részén kétoldalú beruházási megállapodásokat kötött harmadik országokkal. A közép- és kelet-európai tagállamok az 1980-as és 1990-es években a politikai és gazdasági átmenet időszakában kötöttek kétoldalú beruházási megállapodásokat, különösen OECD-országokkal (pl. Ausztráliával, Kanadával, Norvégiával, Svájjal és az Egyesült Államokkal). Számos tagállam kétoldalú beruházási megállapodást kötött a volt Szovjetunió különböző utódállamaival (többek között Kazahsztánnal, Oroszországgal és Ukrajnával), valamint a nyugat-balkáni országokkal is. Kínával és Koreával szinte az összes tagállam kötött kétoldalú beruházási megállapodást. Jelentős számú megállapodás született a dél-mediterrán országokkal (pl. Algéria, Egyiptom, Marokkó, Tunézia), Törökországgal, több latin-amerikai országgal (pl. Argentína, Chile, Paraguay és Peru) és néhány Öböl-menti állammal (Irán, Kuvait, Katar, Egyesült Arab Emírségek és Szaúd-Arábia), valamint különböző ázsiai (India, Indonézia) és afrikai országokkal (pl. Angola, Nigéria és Dél-Afrika).

Az átláthatóság érdekében és a rendelet II. fejezetének 4. cikkével összhangban a Bizottság évente közzéteszi a tagállamok által aláírt és megkötött valamennyi kétoldalú beruházási megállapodás frissített és egységes szerkezetbe foglalt listáját⁴.

3.2. Bejelentett kérelmek és megadott felhatalmazások

A hivatalos tárgyalások megkezdésére vonatkozó felhatalmazás iránti kérelmek (9. cikk)

A 2013 és 2019 közötti időszakban a Bizottság:

- összesen 304 új kétoldalú beruházási megállapodásokról vagy a meglévő megállapodások módosításáról szóló hivatalos tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásra irányuló kérelmet kapott;
- 241 felhatalmazást adott, amelyek közül 164 új megállapodásokra, 77 pedig meglévő megállapodások módosítására vonatkozott;

² HL C 131. Meg kell jegyezni, hogy a közzétett lista még nem vette figyelembe Horvátország uniós csatlakozását (amelyre 2013. július 1-jén került sor). Az átörökített kétoldalú beruházási megállapodások fent említett, 1360-as számának alapját viszont a tagállamoktól a 2. cikk alapján beérkezett összes értesítés képezi (beleértve a Horvátország által a csatlakozása után benyújtott értesítéseket is).

³ A kétoldalú beruházási megállapodások legfrissebb listáját 2019. június 13-án tették közzé (HL C 198.). Ez a lista figyelembe veszi a 2013 óta kötött új megállapodásokat, valamint azokat a megállapodásokat is, amelyek 2013 óta hatályukat veszítették, illetve megszüntették vagy nem újították meg őket. Jelenleg 1286 megállapodás szerepel a listán.

⁴ A beszámolási időszak során az adott évi listát 2014. június 5-én (HL C 169.), 2015. április 24-én (HL C 135.), 2016. április 27-én (HL C 149.), 2017. május 11-én (HL C 147.) és 2018. április 27-én (HL C 149.) tették közzé.

- hat kérelmet elutasított azon az alapon, hogy azok uniós szintű beruházási tárgyalások által már érintett harmadik országokkal kötendő megállapodásokra vonatkoztak;
- a felhatalmazásra irányuló eljárás során a tagállamok 22 bejelentést visszavontak.

2019. december 31-én:

- 27 felhatalmazásra irányuló eljárás állt felfüggesztés alatt, mivel a Bizottság további információk benyújtására kérte a tagállamokat azon megállapodások tekintetében, amelyekre vonatkozóan felhatalmazást kértek;
- nyolc felhatalmazásra irányuló kérelemmel kapcsolatban folyamatban volt a döntéshozatali eljárás.

Új megállapodás vagy módosítás megkötésére vonatkozó felhatalmazás iránti kérelmek (11. cikk)

A 2013 és 2019 közötti időszakban:

- a tagállamok összesen 76, újonnan megtárgyalt megállapodás aláírásával és megkötésével, illetve meglévő megállapodás módosításával kapcsolatban nyújtottak be felhatalmazásra irányuló kérelmet;
- a Bizottság a 11. cikk alapján összesen 48 felhatalmazást adott, amelyek közül 24 új megállapodásokra, 24 pedig módosításokra vonatkozott. A felhatalmazásra irányuló eljárás során a tagállamok három kérelmet visszavontak.

2019. december 31-én 25 felhatalmazásra irányuló eljárás függőben volt, mivel a Bizottság további információk benyújtására kérte a tagállamokat azon megállapodások tekintetében, amelyekre vonatkozóan felhatalmazást kértek.

A Lisszaboni Szerződés hatálybalépése és a rendelet hatálybalépése között aláírt megállapodásokra vonatkozó felhatalmazás iránti kérelmek (12. cikk)

- A tagállamok 62 felhatalmazásra irányuló kérelmet nyújtottak be a 2009. december 1-je és 2013. január 9-e között aláírt megállapodásokra vonatkozóan, a 12. cikkben előírtak szerint.
- A Bizottság a 12. cikk alapján 33 felhatalmazást adott, amelyek közül 16 új megállapodásokra, 17 pedig meglévő megállapodásokat módosító jegyzőkönyvekre vonatkozott.

2019. december 31-én a fennmaradó 29 felhatalmazásra irányuló eljárás még függőben volt, mivel a tagállamokat további információk benyújtására kérték fel.

A megadott felhatalmazások alakulása

Az alábbi táblázat a 9., 11. és 12. cikk alapján megadott felhatalmazások alakulását mutatja be a 2013. és 2019. közötti beszámolási időszakban:

A 9., 11. és 12. cikk alapján <u>megadott</u> felhatalmazások (2013–2019.)								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Összesen
9. cikk – <u>Tárgyalásra</u> való felhatalmazások:								
Új BIA-k ⁵	44	49	1	8	49	2	11	164
Módosítások	28	13	-	5	23	-	8	77
Összesen	72	62	1	13	72	2	19	241
A 9., 11. és 12. cikk alapján <u>megadott</u> felhatalmazások (2013–2019.)								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Összesen
11. cikk – <u>Megkötésre</u> való felhatalmazások:								
Új BIA-k	8	5	1	3	3	2	2	24
Módosítások	7	10	4	-	-	1	2	24
Összesen	15	15	5	3	3	3	4	48
12. cikk – Felhatalmazások:								
Új BIA-k esetében	15	1	-	-	-	-	-	16
Módosítások esetében	17	-	-	-	-	-	-	17
Összesen	32	1	-	-	-	-	-	33
A 9., 11. és 12. cikk szerinti felhatalmazások száma összesen								322

Amint azt a táblázat is mutatja, a rendelet végrehajtásának első két évében, 2013-ban és 2014-ben nagy számban nyújtottak be felhatalmazásra irányuló kérelmeket és adtak is meg ilyen felhatalmazásokat – különösen új tárgyalások megkezdésére vonatkozóan (9. cikk). 2015-ben azonban nagyon kevés felhatalmazást adtak ki. Ez az időszak egybeesett a beruházási politika megreformált megközelítésével kapcsolatos uniós szakpolitikai vitákkal és fejleményekkel. Ebben az időszakban a legtöbb felhatalmazásra irányuló eljárást felfüggesztették. A felhatalmazásra irányuló kérelmek száma a következő években ismét megemelkedett, de 2018-ban újra jelentős csökkenést mutatott. A 2017. és 2019. évi felhatalmazások viszonylag

⁵ A BIA a „kétoldalú beruházási megállapodások” angol rövidítése.

magas száma részben annak tudható be, hogy egyes tagállamok arra kértek felhatalmazást, hogy egyszerre több tárgyalást kezdjenek különböző harmadik országokkal⁶.

Érdemes kiemelni a 11. cikk szerinti beruházási megállapodások aláírására és megkötésére vonatkozó felhatalmazások viszonylag kis számát (24 új megállapodás és 24 meglévő megállapodás módosítása, összesen 48) a rendelet végrehajtásának hét éve alatt. Ezek szerint a rendelet alapján engedélyezett tárgyalások többsége még nem zárult le. Az adatok arra engednek következtetni, hogy a beruházási megállapodásokról folytatott tárgyalások és azok lezárása hosszadalmas folyamat: eddig 40 további kétoldalú beruházási megállapodást írtak alá a rendelet alapján (ebből 16-ot a 12. cikk szerinti különleges eljárás keretében).

A rendelet alapján benyújtott felhatalmazás iránti kérelmek többsége a Cseh Köztársaságból, Magyarországról, Olaszországból, Litvániából, Máltáról, Portugáliából, Romániából, a Szlovák Köztársaságból és Spanyolországból származott. A 9., 11. és 12. cikk alapján új kétoldalú beruházási megállapodásokra vonatkozóan beérkezett 442 bejelentés harmadik országok vegyes halmazával kapcsolatos, amelyből nem lehet konkrét földrajzi tendenciákat leszűrni⁷. A legtöbb értesítési kérelem a következő harmadik országokkal kapcsolatban érkezik a tagállamoktól: Irán, Kazahsztán, Nigéria, Szaúd-Arábia, Katar és az Egyesült Arab Emírségek.

A kétoldalú beruházási megállapodások és az uniós beruházási politika közötti összhang biztosítása érdekében az engedélyezett kétoldalú beruházási megállapodásoknak vagy a meglévő megállapodások módosításainak magukban kell foglalniuk a megreformált uniós megközelítés kulcsfontosságú elemeit és normáit. Ezzel összefüggésben fontos megjegyezni, hogy a rendelet végrehajtásának hétéves időszaka alatt az EU beruházásvédelmi politikája jelentős reformokon és fejlesztéseken ment keresztül. A transzatlanti kereskedelmi és beruházási partnerségről (TTIP) folytatott vitát követően a Bizottság 2015-ben előterjesztette az összes elkövetkező uniós beruházásvédelmi tárgyalásra vonatkozó, megreformált szabványát.

Azóta az EU kétoldalú és multilaterális szinten egyaránt kezdeményezéseket tett a beruházó és állam közötti vitarendezési rendszer megreformálására. A harmadik országokkal kötött kétoldalú beruházási megállapodásaiban az EU a beruházók és az államok közötti hagyományos ad hoc választottbíróági eljárást a meglévő nemzetközi bíróságok mintájára egy állandóbb vitarendezési modellel váltotta fel, amely beruházási vitákkal foglalkozó bírósági rendszer néven ismert. A rendszer részét képező, beruházási vitákkal foglalkozó bíróságok az adott megállapodás részes felei által határozott időre kinevezett, a legmagasabb szintű szakértelemmel, függetlenséggel és pártatlansággal rendelkező bírákból állnak. A rendszer keretében folytatott eljárásokra magas szintű átláthatósági követelmények is vonatkoznak, ideértve a peres dokumentumok közzétételét és a harmadik felek beavatkozásának lehetőségét is.

Meg kell azonban jegyezni, hogy az uniós megállapodások által létrehozott beruházási vitákkal foglalkozó bírósági rendszereket átmeneti jellegűnek szánták, és azokat egy multilaterális beruházási vitarendezési mechanizmus fogja majd felváltani, amint hatályba lép egy ilyen mechanizmus. Az EU jelenleg multilaterális szinten, az ENSZ Nemzetközi

⁶ 2017-ben Spanyolország 22 módosítás iránti kérelmet, a Szlovák Köztársaság 34 kétoldalú beruházási megállapodásra irányuló kérelmet nyújtott be, 2019-ben pedig Hollandia kérelmezte 8 módosítás és két kétoldalú beruházási megállapodás jóváhagyását.

⁷ A 9. cikk, a 11. cikk és a 12. cikk alapján beérkezett összes felhatalmazás iránti kérelmet vizsgálva a harmadik országok legfeljebb öt tárgyalási kérelmet kaptak a tagállamoktól.

Kereskedelmi Jogi Bizottságának (UNCITRAL)⁸ keretében törekszik egy multilaterális beruházási bíróság létrehozására, amely a jövőbeli és a meglévő kétoldalú beruházási megállapodásokra, többek között az uniós tagállamok és harmadik országok között hatályban lévő kétoldalú szerződésekre is vonatkozna.

Egyelőre a beruházásvédelemre és a beruházásokkal kapcsolatos vitarendezésre vonatkozó megreformált uniós megközelítés a tagállamok és harmadik országok közötti új kétoldalú beruházási megállapodások megkötését engedélyező bizottsági határozatokban jelenik meg a lehető legnagyobb mértékben. Ez a megközelítés a beruházásvédelmi normákkal kapcsolatban a következőket foglalja magában: a szabályozáshoz való jog megerősítése; a tisztességes és méltányos bánásmód követelményének egyértelmű leírása; a közvetlen és közvetett kisajátítás egyértelmű meghatározása; a nemzeti környezetvédelmi vagy munkaügyi jogszabályok vagy normák csökkentése vagy lazítása révén, illetve e jogszabályok és normák hatékony végrehajtásának elmulasztása révén történő beruházásösztönzés tilalma; továbbá hivatkozás az emberi jogokra és a fenntartható fejlődésre, valamint a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó nemzetközileg elismert normák – például az OECD multinacionális vállalatokra vonatkozó irányelvei és az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvek – érvényesülésének elősegítése.

A beruházási viták rendezését illetően a következőket foglalja magában: a bíróság tagjainak magatartási kódexe; átláthatósági szabályok; kötelezettségvállalások arra vonatkozóan, hogy létrejöttét követően a jövőbeli multilaterális beruházási bíróság fogja rendezni a vitákat; valamint az alkalmazandó jogra vonatkozó rendelkezések, amelyek biztosítják az uniós jogrend autonómiájának megőrzését. Tekintettel arra a kitűzött célra, hogy a tagállamoknak a beruházó és állam közötti kétoldalú vitarendezésre vonatkozó rendelkezéseit egy multilaterális beruházási bíróság váltsa majd fel, valamint figyelembe véve a beruházási vitákkal foglalkozó bírósági rendszerek valamennyi tagállam kétoldalú beruházási szerződéseiben való létrehozásának potenciális erőforrásigényét, a Bizottság egyelőre nem kéri fel az uniós tagállamokat arra, hogy kétoldalú beruházási megállapodásaikban beruházási vitákkal foglalkozó bírósági rendszereket hozzanak létre. Ehelyett a tagállamok a tárgyalások során kötelezettséget vállalnak szerződő partnereikkel együtt a beruházási vitákkal foglalkozó multilaterális bíróság létrehozásának céljával kapcsolatban, hogy a jövőben a beruházási vitákkal foglalkozó multilaterális bíróságot vehessék majd igénybe.

A tagállamoknak azt is biztosítaniuk kell, hogy az új vagy felülvizsgált kétoldalú beruházási megállapodások összeegyeztethetők legyenek az uniós joggal (9. cikk (2) bekezdés), és hogy egyetlen rendelkezés se akadályozza meg a tagállamokat az európai uniós tagságukból eredő kötelezettségeik teljesítésében.⁹ A Bizottság javasolja, hogy e célból illesszenek be egy úgynevezett „regionális gazdasági integrációs szervezetre” (REIO) vonatkozó rendelkezést.

A rendelet 13. cikke értelmében a Bizottságnak lehetősége van beavatkozni azokban az esetekben, amikor a tagállamok járnak el alperesként. A tagállamok által a 13. cikk alapján bejelentett viták közül a Bizottság eddig három ügyben avatkozott be, vagy kérte, hogy beavatkozhasson: az egyik állami támogatási kérdésekre, a másik az EU Egységes Szanálási Mechanizmusára, a harmadik pedig az EU energiapolitikai keretének egy tagállam általi végrehajtására vonatkozik. Tekintettel arra, hogy ezek az ügyek kialakult uniós

⁸ https://uncitral.un.org/en/working_groups/3/investor-state

⁹ A tagállamok és az uniós tagjelölt országok közötti kétoldalú beruházási megállapodásokat azzal a feltétellel engedélyezik, hogy az esetleges csatlakozás esetén azok azonnal megszűnnek. Ez a C-284/16. sz. Achmea-ügyben hozott ítélet fényében zajlik így.

szakpolitikákhoz kapcsolódnak, a Bizottság beavatkozásainak célja a jogviták tényállásával kapcsolatos uniós jogi keret és eljárás tisztázása. Egy másik esetben a Bizottság engedélyezte egy tagállam számára, hogy vitarendezési eljárást indítson egy harmadik országgal szemben, bár az adott tagállam végül nem folytatta le az ügyet.

4. A rendelet III. fejezete további alkalmazása szükségességének felülvizsgálata

Továbbra is releváns a rendelet általános célkitűzése, vagyis a tagállamok kétoldalú beruházási megállapodásaira vonatkozó szükséges átmeneti rendelkezések megállapítása mindaddig, amíg azokat fokozatosan fel nem váltják uniós szintű beruházási megállapodások.

A rendelet hatálybalépése óta az Unió négy beruházásvédelemre is kiterjedő megállapodásról szóló tárgyalást zárt le Kanadával, Mexikóval, Szingapúrral és Vietnámmal. A beruházásvédelmi rendelkezések egyike sem lépett még hatályba¹⁰. Hatálybalépéskor ez a négy megállapodás összesen 57, a tagállamok által korábban megkötött beruházási megállapodást fog felváltani. Jelenleg is folynak uniós szintű beruházási tárgyalások számos harmadik országgal, például Kínával, Chilével, Indonéziával, Japánnal és Tunéziával¹¹.

Tekintettel a tagállamoknak az új beruházási megállapodások megkötésére vagy a meglévő megállapodások módosítására irányuló igényére, valamint figyelembe véve, hogy az uniós beruházási megállapodásokkal való felváltás időigényes lesz, folytatni kell az 1219/2012/EU rendeletben meghatározott átmeneti rendelkezések alkalmazását. Ezt megerősíti az a tény, hogy a beszámolási időszak alatt folyamatosan – ugyanakkor nem egyenletes ütemben – érkeztek be a Bizottsághoz a tagállamoktól kétoldalú beruházási megállapodásokra való felhatalmazásra irányuló kérelmek. Néhány tagállam jelentős számú kérelmet nyújtott be a III. fejezet alapján, és a harmadik országok hálózatának földrajzi sokfélesége arra enged következtetni, hogy a kétoldalú beruházási megállapodások hasznos eszköznek tekinthetők a tagállamok számára a gazdasági lehetőségek, valamint a különleges érdekek és prioritások érvényesítéséhez azokban az esetekben, amikor az Unió érdekei korlátozottak.

Ami a jövőt illeti, biztató, hogy több tagállam¹² már felülvizsgálta vagy éppen most vizsgálja felül a kétoldalú beruházási megállapodások szövegmintáit azzal a céllal, hogy a korábbi kétoldalú beruházási megállapodásokat az EU megreformált beruházási politikájával összhangban korszerűsített normákat tükröző új megállapodásokkal váltsa fel. Ebben az összefüggésben a rendelet III. fejezete nemcsak az ilyen kétoldalú kezdeményezések hivatalos engedélyezéséhez szükséges eszközöket biztosítja a legújabb uniós beruházáspolitikai normákat tükröző kritériumok alapján, hanem olyan mechanizmusokat is lehetővé tesz, amelyek biztosítják a Bizottság és a tagállamok közötti szakpolitikai párbeszédet.

Fontos megjegyezni, hogy a III. fejezet hatékony eszköznek tekinthető a tagállamok számára ahhoz, hogy világszerte előmozdítsák az EU megreformált beruházáspolitikai megközelítését és normáit. A tagállamok azokban a régiókban is terjeszthetik így a korszerűsített uniós normákat, amelyekkel nincs uniós megállapodás. A Bizottság továbbra is arra ösztönzi a

¹⁰ A CETA és a Szingapúrral kötendő beruházásvédelmi megállapodás tagállami megerősítése még folyamatban van. Az Európai Parlament 2020. február 12-én egyetértését adta az EU–Vietnám beruházásvédelmi megállapodáshoz; a megállapodást a tagállamoknak meg kell még erősíteniük. A korszerűsített EU–Mexikó társulási megállapodás szövege hamarosan véglegesítésre kerül.

¹¹ A teljes listát lásd: <https://trade.ec.europa.eu/doclib/html/118238.htm>

¹² Hollandia például 2019-ben új kétoldalú beruházási megállapodás-mintát fogadott el a régi megállapodásai újratárgyalásának alapjaként. Számos más tagállam jelenleg dolgozik hasonló kezdeményezéseken.

tagállamokat, hogy az uniós megközelítéssel való általános összhang biztosítása érdekében korszerűsítsék régebben kötött megállapodásaikat. Tekintettel arra, hogy a tagállamok új vagy módosított kétoldalú beruházási megállapodásaikba olyan rendelkezéseket is belefoglalnak, amelyek biztosítják a jövőbeli többoldalú vitarendezési mechanizmus alkalmazását az ilyen megállapodások hatálya alá tartozó vitákban, ezek a megállapodások és a tagállamok által az UNCITRAL megbeszélésein a beruházási viták rendezésével foglalkozó multilaterális bíróság számára nyújtott aktív támogatás szintén hasznos eszközt jelentenek egy ilyen új többoldalú mechanizmus alkalmazásának előmozdításához, amint az hatályba lép.

Mindezek alapján a Bizottság azt ajánlja, hogy a rendelet III. fejezete továbbra is alkalmazandó legyen.
